

SUPROTSTAVLJANJE TERORIZMU NA NIVOU LOKALNIH
ZAJEDNICA

Petar Đukić

*Fakultet bezbjednosnih nauka
Univerziteta u Banjoj Luci
e-mail: petar.djukic96@yahoo.com*

Apstrakt: Lokalne zajednice zauzimaju važno mjesto u savremenim konceptima bezbjednosti. Mada je to čest slučaj u bezbjednosnom diskursu, ne bi trebalo zanemarivati značaj koji imaju lokalne policijske organizacije i drugi subjekti na nivou lokalne zajednice u borbi protiv terorizma kao globalnog bezbjednosnog problema. Cilj rada je identifikacija nekih bitnih aspekata suprotstavljanja terorizmu na nivou lokalne zajednice, a u korelaciji sa radom policije na bezbjednosnom sektoru (klasičan policijski rad) i konceptom rada policije u zajednici koji se primjenjuje u razvijenim zapadnim zemljama. Poseban akcenat će biti stavljen na neke probleme koji se tiču Bosne i Hercegovine, države specifičnog ustavnog uređenja i policijskog sistema sa jedne strane, kao i države koja je ozbiljno suočena sa problemima islamskog radikalizma i terorizma sa druge strane.

Ključne riječi: lokalna zajednica, bezbjednost, terorizam, bezbjednosni sektor, rad policije u zajednici

UVOD

Terorizam predstavlja bezbjednosnu prijetnju sa kojom su suočene nacionalne države, regioni i međunarodna zajednica u cjelini. Sve brojniji i smrtonosniji teroristički akti širom svijeta naveli su pojedine autore da kažu kako je svijet ušao u „eru terorizma“¹. Sama činjenica postojanja sredstava za masovno uništenje i objektivne mogućnosti da isto dospije u ruke terorista,

¹ Vidi: S. Talbott, N. Chanda, *The Age of Terror: America and the World after September 11*, 2002.

učinila je suprotstavljanje terorizmu ključnim pitanjem sistema globalne bezbjednosti. Nacionalne države, uz neizbježnu i stalnu koordinaciju od strane međunarodne zajednice, odnosno, regionalnih i međunarodnih organizacija, njeguju sveobuhvatan i strateški pristup suprotstavljanja terorizmu. Svjedoci smo donošenja brojnih strateških akata na različitim nivoima, od nacionalnog, preko regionalnog, pa do međunarodnog, što je bespogovorno važan segment borbe protiv terorizma, jer, da bi ta borba bila djelotvorna, neophodno je na strateškom nivou definisati širok dijapazon politika i mjera. Ipak, sa druge strane, u aktuelnom bezbjednosnom diskursu (barem kada je riječ o Bosni i Hercegovini) u dovoljnoj mjeri se ne cijeni i ne prepoznaje značaj koji lokalne zajednice imaju u savremenim konceptima bezbjednosti i, samim tim, značaj suprotstavljanja terorizmu na nivou lokalne zajednice. Lokalna zajednica je ljudski kolektivitet koji determiniše neka vrsta zajedničkog identiteta i čiji subjekti imaju pravo, obavezu, ali i kapacitet da prepoznaju i da se bore protiv svih oblika ugrožavanja bezbjednosti, pa i terorizma. Takođe, lokalna zajednica je afirmisana kao svojevrsna mikro-bezbjednosna ćelija kroz neke klasične, ali i nove koncepte policijskog rada. Tako, na primjer, tradicionalno se proces policijskog rada organizuje kroz podjelu područja policijske stanice na bezbjednosne sektore čime se, zapravo, oživljava najvažnije načelo policijske djelatnosti – načelo poznavanja lica i teritorije. Sa druge strane, neki novi koncepti, kao što je rad policije u zajednici („community policing“), potvrđuju ono što je poznato kroz dugu tradiciju sektorskog rada i dalje afirmišu značaj lokalne zajednice i njenih subjekata u prepoznavanju i suprotstavljanju pojavama koje ugrožavaju njenu bezbjednost. Jedna od tih pojava je i terorizam. Na temu povezanosti rada policije u zajednici i suprotstavljanja terorizmu, pisano je u jednom priručniku koji je izdala Organizacija za evropsku bezbjednost i saradnju (OEBS) - Sprečavanje terorizma i borba protiv nasilnog ekstremizma i radikalizacije koja vodi ka terorizmu: Pristup putem RPZ. Autori priručnika pozivaju se, prije svega, na publikacije autora koji dolaze iz zapadnih zemalja ili publikacije relevantnih institucija.² Kod nas je ova tematika još uvijek nedovoljno obrađena. Terorizam, dakle, nije problem samo velikih evropskih i američkih metropola koje su na meti terorista već dugi niz godina, terorizam je problem i svake lokalne zajednice

2 R. Briggs, *Community Engagement for Counterterrorism: Lessons Learnt from the United Kingdom*, International Affairs, tom. 86, br. 4. 2010.

B. Durodie, *Terrorism and Community Resilience – A UK perspective*, London, 2005.

Savezna policija Belgije, *Community Policing Preventing Radicalisation and Terrorism (CoPPRa)*, Manual for Trainers, Brisel, Belgija, 2009.

J. Murray, *Policing Terrorism: a therat to community policing or just a shift in priorities?*, Police Practice and Research: An International Journal, tom 6. br. 4. 2005.

B. Spalek (ed.), *Counter-Terrorism: Community-Based Approaches to Preventing Terrorism Crime*, Basingstouk, 2012.

u jednoj državi kakva je i Bosna i Hercegovina. Proces radikalizacije nekog pojedinca odvija se upravo u lokalnoj zajednici pod uticajem različitih objektivnih i subjektivnih faktora. Prilično je lako zaključiti ko tu pojavu prvi može prepoznati, ko je može spriječiti i ko se protiv nje može boriti. U pitanju je, naravno, lokalna zajednica kao kolektivitet uz, reći ćemo, lokalnu policijsku organizaciju kao svojevrsni koordinator.

U ovom radu biće predstavljeni neki bitni aspekti suprotstavljanja terorizmu na nivou lokalne zajednice, a u korelaciji sa radom policije na bezbjednosnom sektoru (klasičan policijski rad) i konceptom rada policije u zajednici koji se primjenjuje u razvijenim zapadnim zemljama. Poseban akcenat će biti stavljen na neke probleme koji se tiču Bosne i Hercegovine, države specifičnog ustavnog uređenja i policijskog sistema sa jedne strane, i države koja je ozbiljno suočena sa problemima islamskog radikalizma.

MJESTO LOKALNIH ZAJEDNICA U SAVREMENIM KONCEPTIMA BEZBJEDNOSTI

Postoje različiti koncepti bezbjednosti. Prof. M. Bajagić razlikuje tradicionalne i savremene koncepte bezbjednosti. U tradicionalne ubraja nacionalnu i međunarodnu bezbjednost. Dalje navodi da se u novim uslovima sadržaj bezbjednosti proširio od nacionalne bezbjednosti i mehanizama kojima se ona ostvarivala prema pojedinačnoj, socijetalnoj i globalnoj bezbjednosti.³

Bez ulaženja u dalju elaboraciju navedenih koncepata, koji nisu predmet ovog rada, možemo postaviti pitanje koje to mjesto lokalne zajednice zauzimaju u savremenom bezbjednosnom diskursu. Svakodnevno u sredstvima javnog informisanja slušamo o savremenim bezbjednosnim izazovima, rizicima i prijetnjama na svjetskom nivou. U okviru njih, izdvaja se terorizam, kao prijetnja cijelom čovječanstvu. Tako se pominje i mogućnost da se teroristi domognu nuklearnog naoružanja što bi moglo rezultirati katastrofalnim posljedicama po planetu. Pored svega ovoga, govoriti o nekoj vrsti koncepta bezbjednosti u lokalnim zajednicama, čini se nerealnim i besmislenim, pogotovo iz razloga što se ovaj nivo u relacijama koncepata bezbjednosti u literaturi gotovo i ne pominje i ne posmatra na način kako se posmatraju neki drugi nivoi bezbjednosti. Ipak, postoji nekoliko razloga zbog kojih nije nimalo beznačajno baviti se aspektima bezbjednosti u lokalnim zajednicama.⁴

Prvo, da bismo definisali značaj koji lokalne zajednice imaju u savremenim konceptima bezbjednosti, moramo definisati samu zajednicu.

3 M. Bajagić, *Osnovi bezbednosti*, Beograd, 2007, str. 52.

4 B. Đukić i dr, *Aspekti bezbjednosti u lokalnim zajednicama u Republici Srpskoj*, Banja Luka, 2015, str. 19.

Zajednicu, naime, možemo tretirati kao jednu specifičnu društvenu grupu, a moglo bi se reći da su društvene grupe „veći ili manji, a relativno trajni i na poseban način strukturisani skupovi ljudi, koji mogu biti povezani na različit način i po raznim osnovama, ali, prije svega, obavljanjem određenih zajedničkih djelatnosti i zadovoljavanjem zajedničkih potreba i interesa...“⁵ U ovakovom određenju pojma zajednice, uočavamo ključnu sintagmu „zadovoljavanje zajedničkih potreba“, a bezbjednost je bespogovorno jedna od osnovnih ljudskih potreba. Još je Aristotel rekao da „onaj ko ne može da živi u zajednici ili kome ništa nije potrebno jer je sam sebi dovoljan, nije dio države, te je ili zvijer ili bog.“⁶ Treba napomenuti i da se bezbjednost zajednice, pored opšteusvojenih zaštićenih vrijednosti, odnosi i na pitanja kvaliteta života u zajednici.

Drugo, lokalne zajednice imaju određeni nivo samouprave i vršenjem svoje funkcije doprinose ostvarivanju ukupne bezbjednosti na državnom nivou i to, moglo bi se reći, u smislu savremenog shvatanja pojma bezbjednosti, uzimajući u obzir i životne i egzistencijalne uslove bitisanja čovjeka.⁷

Treće, na područjima lokalnih zajednica, samostalno ili integrisani u organe, djeluje većina subjekata bezbjednosti koji postoje i na državnom nivou (lokalne policijske stanice, inspeksijske službe, civilna zaštita, komunalna policija), i u prilici su da umnogome utiču na stvaranje povoljnog bezbjednosnog stanja i okruženja na području djelovanja.⁸

Četvrto, u lokalnoj zajednici djeluje lokalna policijska organizacija – policijska stanica koja, kroz podjelu staničnog područja na bezbjednosne sektore, organizuje proces rada. Rad na bezbjednosnom sektoru predstavlja bazu policijske djelatnosti, a u smislu ostvarivanja osnovnog policijskog načela – načela poznavanja lica i teritorije. Pored ovoga, na informisanost policijskih službenika koji rade na bezbjednosnom sektoru oslanjaju se i drugi subjekti sistema bezbjednosti povodom obavljanja poslova iz njihove nadležnosti.

Peto, savremeni koncepti bezbjednosti u svijetu sadrže programe djelovanja koji se direktno vezuju za lokalne zajednice i ostvarivanje bezbjednosti u lokalnim zajednicama, i to zajedničkim, planskim i organizovanim djelovanjem svih relevantnih subjekata u lokalnoj zajednici (ne samo bezbjednosnih, već i drugih službi kao što su socijalne, zdravstvene i dr).⁹ Jedan takav koncept jeste i rad policije u zajednici („community policing“).

5 D. Vejnović, *Sociologija*, Banja Luka, 2009, str. 179.

6 Aristotel, *Politika*, str. 5.

7 B. Đukić i dr, nav. djelo, str. 19.

8 Isto.

9 Isto.

Na osnovu svega navedenog, možemo zaključiti da lokalne zajednice zauzimaju veoma važno mjesto u savremenim konceptima bezbjednosti. Pristupi zasnovani na zajednici oslanjaju se na ideju da je bezbjednost zajednice usko povezana sa stepenom kohezije i otpornosti zajednice. Nacionalne politike za borbu protiv terorizma, stoga, ponekad imaju cilj da izgrade otpornost zajednica koje odbacuju nasilni ekstremizam, terorističke ideologije i propagandiste, kao i da pokrenu građane, pojedince i grupe u društvu da podrže ciljeve borbi protiv terorizma.¹⁰ U tom smislu, itekako je opravdano govoriti o značaju lokalnih zajednica sa aspekta suprotstavljanja terorizmu.

ULOGA BEZBJEDNOSNOG SEKTORA U SUPROTSTAVLJANJU TERORIZMU – STANJE U BOSNI I HERCEGOVINI

Jedno od osnovnih načela policijskog rada jeste načelo poznavanja lica i teritorije. Način na koji se ovo načelo ostvaruje u praksi jeste podjela područja koje pokrivaju policijske stanice na manje teritorijalne cjeline (tzv. mikro-bezbjednosna područja) – bezbjednosne sektore. Organizovanje procesa rada kroz bezbjednosne sektore omogućava efikasno obavljanje poslova i zadataka iz djelokruga i nadležnosti policije. Drugačije rečeno, uspješno izvršavanje poslova javne bezbjednosti na području neke policijske stanice zahtijeva veoma dobro poznavanje lica, teritorije i bezbjednosne problematike.¹¹ Shodno tome, poslove na bezbjednosnom sektoru obavljaju vođa sektora i radnici koji najbolje poznaju lica, teritoriju i bezbjednosnu problematiku i koji, drugačije rečeno, imaju uporište u zajednici u kojoj rade. Zbog toga je vođu sektora i radnike na sektoru neophodno ustaliti.

Bezbjednosni sektor možemo definisati kao dio teritorije na području koje pokriva jedna policijska stanica na kome se obavljaju svi poslovi bezbjednosti. Radi se o definiciji koja je utvrđena Obaveznom instrukcijom o organizaciji i vršenju poslova javne bezbjednosti na sektoru iz 1994. godine. Instrukcija je podzakonski, instruktivni akt ministra unutrašnjih poslova koji se i danas, dvadeset i četiri godine nakon donošenja, primjenjuje u radu policije Republike Srpske. Prema definiciji bezbjednosnog sektora, na sektoru se obavljaju svi poslovi bezbjednosti, što je veoma važno posebno naglasiti. Naime, iako bezbjednosni sektor ulazi u domen teritorijalne organizacije policijske službe, on predstavlja uporište i za sve druge organe koji se bave poslovima bezbjednosti (obavještajna služba, vojni organi i dr). Sama ta činjenica dovoljno govori o tome koliko je značajan bezbjednosni

¹⁰ *Sprečavanje terorizma i borba protiv nasilnog ekstremizma i radikalizacije koja vodi ka terorizmu: pristup putem RPZ*, OEBS, 2014.

¹¹ D. Gaćeša, *Policija, organizacija, rukovođenje, nadležnost*, Banja Luka, 1998.

sektor za suprotstavljanje terorizmu. Bilo kakva aktivnost ma kog subjekta sistema bezbjednosti koja se odnosi na borbu protiv terorizma započinje prikupljanjem obavještenja u lokalnoj zajednici, odnosno, na bezbjednosnom sektoru gdje rade ljudi – policijski službenici koji lokalnu bezbjednosnu i svaku drugu problematiku najbolje poznaju. Terorizam se, dakle, neminovno mora vezati za neku lokalnu zajednicu na direktan ili indirektan način (u nekoj lokalnoj zajednici se desio teroristički napad, u nekoj drugoj terorista stalno živi i/ili radi, u trećoj se krije, u četvrtoj su nabavljena sredstva izvršenja i slično). Prema tome, svi subjekti koji se na bilo koji način bave suprotstavljanjem terorizmu zavisni su od lokalne policije, od vođe sektora i radnika na bezbjednosnom sektoru.

Vođa sektora i radnici na sektoru su neposredan reprezent policijske organizacije na terenu. Oni su u stalnom kontaktu sa građanima kroz pozorničku, patrolnu i operativnu djelatnost na bezbjednosnom sektoru. Isto tako, prvi dolaze do značajnih informacija i prvi su u mogućnosti da uoče ponašanja koja prethode terorizmu. Ovdje se postavljaju dva ključna pitanja. Prvo, koliko su pripadnici lokalne policijske organizacije, odnosno, radnici na bezbjednosnom sektoru obučeni da prepoznaju i reaguju na takve pojave? Drugo, šta da urade sa informacijama koje prikupe u vezi sa terorizmom? Prema Brkiću i Dizdareviću, u Bosni i Hercegovini ne postoji „koordiniran program rada između svih agencija, sa jasno propisanim standardnim operativnim procedurama u pogledu prikupljanja, analize, sistematizacije podataka i informacija i dostavljanja gotovog proizvoda instituciji koja je nadležna za otkrivanje, istraživanje i dokazivanje krivičnih djela terorizma“.¹² Isti autori konstatuju da su lica osumnjičena i optužena za terorizam u Bosni i Hercegovini ispoljavala nasilje, odnosno, vršila prekršaje i krivična djela sa elementima nasilja, a da su za takva ponašanja morale znati lokalne policijske strukture. Takođe, takva lica tokom i nakon procesa radikalizacije mijenjaju ponašanje, što njihovo okruženje veoma lako može primijetiti. Eklatantan primjer je Nerdin Ibrić, izvršilac terorističkog napada na policijsku stanicu u Zvorniku, prilikom koga je ubijen jedan, a ranjena dvojica policijskih službenika Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske. Ibrić je tri godine prije napada počeo da pušta bradu u stilu pripadnika vehabijskog pokreta¹³, a prema riječima njegove majke, odlazio je u mjesto Dubnica kod Kalesije, koje je poznato kao „vehabijska enklava“, odnosno, vjerski paradžemat van strukture zvanične Islamske zajednice Bosne i Hercegovine.¹⁴

¹² K. Brkić, S. Dizdarević, *Model policijskog rada na ranoj detekciji ponašanja koja prethode terorizmu*. Međunarodna konferencija „Terorizam i teroristi – šta znamo, kako dalje“, FKKSS, Sarajevo, 2017.

¹³ <https://www.blic.rs/vesti/hronika/avaz-napadacu-iz-zvornika-pripadnici-policije-1992-ubili-oca-i-jos-750-bosnjaka/6mvgbz8>, pristupljeno 28. 4. 2018. god.

¹⁴ <https://www.blic.rs/vesti/hronika/majka-napadaca-iz-zvornika-on-je-bio-zaveden/6f2pwxp>,

Sve ovo je bilo poznato mještanima Kučić Kule gdje je Ibrić živio. Svakako da su informacije vezane za ponašanje Nerdina Ibrića morale biti poznate i lokalnoj policiji koja bi ih dalje distribuirala drugim nadležnim subjektima sistema bezbjednosti, kako konvencionalnim, tako i nekonvencionalnim. Međutim, problemi koji se tiču sistema bezbjednosti Bosne i Hercegovine, a koji su funkcionalne prirode, djeluju kao ograničavajući faktor i u ovim slučajevima.

Problem policijskog sistema državne zajednice Bosne i Hercegovine (koji je složen nekoordiniran) u vezi sa sektorskim radom javlja se na dva nivoa. Na nivou Bosne i Hercegovine uspostavljene su policijske agencije u sastavu Ministarstva bezbjednosti BiH. Jedna od njih je i Agencija za istrage i zaštitu BiH (SIPA) kojoj je u nadležnost stavljeno sprečavanje, otkrivanje i istraga krivičnih djela iz nadležnosti Suda BiH, sa posebnim akcentom na terorizam te prikupljanje obavještenja i podataka o tim krivičnim djelima. Prethodno je već objašnjeno kakav značaj ima rad na bezbjednosnom sektoru u obavljanju ovakvih poslova. Međutim, SIPA, sa sjedištem u Sarajevu i regionalnim kancelarijama u Mostaru, Banjoj Luci i Tuzli nema kapacitet da svoju djelatnost organizuje kroz bezbjednosne sektore što predstavlja veliki hendikep kada je u pitanju suprotstavljanje terorizmu. Isti problem postoji i na nivou Federacije Bosne i Hercegovine. Poslovi sprečavanja i suzbijanja terorizma su u nadležnosti federalnog MUP-a, dok su kantonalne policijske organizacije izuzete po tom pitanju, a njihovo postupanje u vezi sa terorizmom se svodi na heurističku djelatnost.¹⁵ Federalni MUP (kao ni SIPA) nema mogućnost da primjenjuje sektorski rad.

SUPROTSTAVLJANJE TERORIZMU – PRISTUP PUTEM RADA POLICIJE U ZAJEDNICI

Rad policije u zajednici („community policing“) predstavlja novi koncept organizacije policije i policijskog rada u okviru zajednice koji se definiše kao filozofija i organizaciona strategija koja promovise novo partnerstvo između građana i njihove policije.¹⁶ Složenost koncepta rada policije u zajednici, proističe i iz činjenice da ovaj koncept sadrži četiri bazične dimenzije:

1. filozofska dimenzija pruža najširu instrukciju policijskom radu i inkorporira uticaj građana na policijski rad koji je skrojen po potrebi lokalne zajednice,

pristupljeno 28. 4. 2018. god.

15 K. Brkić, S. Dizdarević, nav. djelo.

16 B. Simonović, *Rad policije u zajednici*, str. 1 i 2.

2. strateška dimenzija ugrađuje operativni aspekt i provodi filozofiju kroz akciju,

3. taktička dimenzija prevodi filozofiju i strategiju u program,

4. organizaciona dimenzija podrazumijeva promjene u sferi organizacije policije.¹⁷

Elementi rada policije u zajednici su prisutni i u adekvatno organizovanom i primijenjenom sektorskom radu policije na terenu, s tim što se rad policije u zajednici više zasniva na kreativnosti i domišljatosti policijskih službenika. Isto tako, u okviru novog koncepta, građani su prepoznati kao aktivan subjekt sistema bezbjednosti,¹⁸ a takođe se insistira na uključivanju svih ostalih relevantnih subjekata u proces ostvarivanja bezbjednosti zajednice. Shodno tome, sav značaj sektorskog rada za suprotstavljanje terorizmu važi i za rad policije u zajednici, ali uz brojne specifičnosti i unapređenja koja donosi novi koncept.

Rad policije u zajednici može na različite načine uticati na suprotstavljanje terorizmu, naročito u domenu prevencije. Prema OEBS-ovom vodiču „Sprečavanje terorizma i borba protiv nasilnog ekstremizma i radikalizacije koja vodi ka terorizmu – Pristup putem rada policije u zajednici“¹⁹ rad policije u zajednici može doprinijeti sprečavanju terorizma na više načina:

- Baziranje rada policije u zajednici na poštovanju ljudskih prava i vladavine prava: policijski službenici uključeni u protivterorističke aktivnosti bi trebalo da prođu specijalnu obuku o ljudskim pravima u kontekstu borbe protiv terorizma.
- Poboljšanje percepcije javnosti i interakcije sa policijom: relacije između građana i policije je kontinuirano potrebno dodatno nadograditi i unaprijediti, jer je to pretpostavka postizanja zadovoljavajućeg nivoa bezbjednosti u zajednici. Da bi se javnost i šira društvena zajednica uključila u rješavanje pojedinih problema i da bi se izgradili partnerski odnosi između policije i zajednice, neophodno je da se povjerenje između policije i građana stalno unapređuje. Podrška javnosti protivterorističkim akcijama zavisi od toga kako javnost doživljava policiju i kakva je njena interakcija sa policijom.
- Poboljšanje komunikacije sa javnošću o borbi protiv terorizma.
- Povećanje budnosti i otpornosti javnosti (podizanje nivoa svijesti, edukacija, informisanje, savjetovanje).

¹⁷ B. Đukić i dr, nav. djelo, str. 132.

¹⁸ Vidi: P. Đukić, *Uloga građana u sistemu bezbjednosti sa akcentom na bezbjednost u lokalnim zajednicama*, Naučno-stručni i informativni časopis Edukator. Travnik: Fakultet informacijskih tehnologija, (39-44).

¹⁹ *Sprečavanje terorizma i borba protiv nasilnog ekstremizma i radikalizacije koja vodi ka terorizmu: pristup putem RPZ*, OEBS, 2014, str. 97 – 100.

- Poboljšanje policijskog razumijevanja zajednica kao osnove za bolje angažovanje i saradnju sa njima: Ovdje se treba opet osvrnuti na sektorski rad i na načelo poznavanja lica, teritorije i bezbjednosne problematike te na potrebu stalnosti policijskih službenika koji obavljaju poslove i zadatke u nekoj zajednici.
- Pomoć u identifikovanju i rješavanju pitanja bezbjednosti i nezadovoljstva zajednice: rješavanje problema bezbjednosne, ali i svake druge prirode u zajednici veoma je bitan segment rada policije u zajednici. Za suprotstavljanje terorizmu, ovo je značajno jer upravo problemi sa kojima se susreću neki članovi zajednice mogu dovesti do frustracija koje vode ka terorizmu. Isto tako, kriza identiteta koja se javlja usljed izolovanosti od zajednice ili nemogućnosti ostvarenja nekih potreba, može navesti pojedinca da se identifikuje sa nekom terorističkom grupom.
- Pomoć u blagovremnoj identifikaciji i upućivanju kritičnih situacija.
- Unapređenje odnosa policije i pojedinaca i grupa do kojih je teško doprijeti ili sa kojima se još ne saraduje.

Iz prethodnog izlaganja smo vidjeli koliko novi koncept rada policije u zajednici može doprinijeti suprotstavljanju terorizmu, a naročito kada govorimo o problemima identifikacije ponašanja koja prethode terorizmu. Međutim, rad policije u zajednici u Bosni i Hercegovini još uvijek nije u potpunosti implementiran, a konačna implementacija je neizvjesna. Preduzete su brojne aktivnosti kao što su pilot projekti, donošenje „Strategije za rad policije u zajednici u BiH“ na nivou Bosne i Hercegovine, sistematizovana su i radna mjesta policijskih službenika za rad policije u zajednici i slično. Ipak, još uvijek nisu ispunjeni svi uslovi, pa ni oni ključni za implementaciju koncepta. Prvo, neophodno je prevazići još uvijek rigidnu hijerarhijsku strukturu i tradicionalni način organizacije, a tom procesu se suprotstavlja kako politički establišment, tako i visokorangirani policijski službenici koji imaju strah od gubitka pozicija u uslovima kvalitativno nove organizacije unutar policije.²⁰ Drugi problem jeste složenost i nekoordiniranost policijskog sistema Bosne i Hercegovine.

ZAKLJUČAK

Lokalne zajednice zauzimaju veoma važno mjesto u savremenom bezbjednosnom diskursu. Stoga je, itekako, opravdano govoriti o značaju lokalnih zajednica sa aspekta suprotstavljanja terorizmu. Značaj lokalnih zajednica u radu policije i drugih službi bezbjednosti afirmisan je kroz

²⁰ B. Đukić i dr, nav. djelo, str. 159 i 160.

rad policije na bezbjednosnom sektoru i kroz novi koncept rada policije u zajednici.

Rad policije na bezbjednosnom sektoru neizostavan je faktor uspješnosti suprotstavljanja terorizmu. Naime, svi subjekti sistema bezbjednosti u obavljanju svojih poslova i zadataka oslanjaju se na informacije i mogućnosti vođe sektora i policijskih službenika koji su ustaljeni na bezbjednosnom sektoru, jer niko lokalne prilike (lica, teritoriju i bezbjednosnu problematiku) ne poznaje bolje od njih. Zatim, radnici na bezbjednosnom sektoru najčešće su prvi u mogućnosti da dođu do relevantnih informacija u vezi sa terorizmom, naročito informacija o pojavama i ponašanjima koja prethode terorizmu. Međutim, u Bosni i Hercegovini je sektorski rad skopčan sa određenim problemima. Ne postoji koordiniran program rada između bezbjednosnih agencija u BiH u vezi sa prikupljanjem, analizom i sistematizacijom operativnih informacija i njihovim dostavljanjem krajnjem korisniku. Takođe, policijske agencije u Bosni i Hercegovini koje su, između ostalih, nadležne za suprotstavljanje terorizmu, nemaju mogućnosti da primjenjuju sektorski rad. To su Agencija za istrage i zaštitu Bosne i Hercegovine i Ministarstvo unutrašnjih poslova Federacije Bosne i Hercegovine. Treba napomenuti i da je potpuno neopravdano što su nadležnosti kantonalnih policijskih organizacija u Federaciji Bosne i Hercegovine po pitanju terorizma svedene na čisto heurističku, uopštenu djelatnost.

Rad policije u zajednici je koncept policijske djelatnosti i organizacije koji u velikoj mjeri može doprinijeti suprotstavljanju terorizmu, a posebno u domenu prevencije. Ovaj koncept unosi značajne novine u rad policije koje su usmjerene na uspostavljanje partnerskog odnosa između građana i njihove policije. Uticaj građana na rad policije, naglašena socijalna funkcija policije, naglašena prevencija i problemski orijentisan i multifaktorski pristup elementi su rada policije u zajednici koji se kvalitetno mogu odraziti na borbu protiv terorizma. Koncept predstavlja i svojevrсну nadgradnju radu policije na bezbjednosnom sektoru. Međutim, treba reći da u Bosni i Hercegovini, i pored brojnih aktivnosti preduzetih u cilju implementacije, rad policije u zajednici još uvijek nije zaživio. Štaviše, u posljednjih nekoliko godina, otišlo se i korak unazad (ukinuta su radna mjesta policijskih službenika za rad policije u zajednici u policiji Republike Srpske).

Na kraju, treba zaključiti da je za sveobuhvatnu akciju suprotstavljanja terorizmu neohodno angažovati sve resurse lokalne zajednice – lokalnu policijsku organizaciju, druge državne organe u lokalnoj zajednici, organe jedinice lokalne samouprave, javne ustanove i preduzeća i, na kraju, građane. Svi navedeni subjekti, u granicama svojih ovlašćenja i mogućnosti, treba da budu karike u lancu borbe protiv terorizma.

LITERATURA

1. Aristotel, (1984): *Politika*. BIGZ, Beograd.
2. Briggs, R. (2010): *Community Engagement for Counterterrorism: Lessons Learnt from the United Kingdom*, International Affairs, tom. 86, br. 4.
3. Brkić, K., Dizdarević, S., (2017): *Model policijskog rada na ranoj detekciji ponašanja koja prethode terorizmu*. Međunarodna konferencija „Terorizam i teroristi – šta znamo, kako dalje“, FKKSS, Sarajevo.
4. Vejnović, D., (2009): *Sociologija*. Fakultet za bezbjednost i zaštitu. Banja Luka.
5. Gaćeša, D., (1998): *Policija, organizacija, rukovođenje, nadležnost*. Udruženje defendologa Republike Srpske, Glas srpski, Banja Luka.
6. Durodie, B. (2005): *Terrorism and Community Resilience – A UK perspective*, London.
7. Đukić, B., Šetka, G., Đukić, P., (2015): *Aspekti bezbjednosti u lokalnim zajednicama u Republici Srpskoj*. Evropski defendologija centar za naučna, politička, ekonomska, socijalna, bezbjednosna, sociološka i kriminološka istraživanja, Banja Luka.
8. Đukić, P., (2017): *Uloga građana u sistemu bezbjednosti sa akcentom na bezbjednost u lokalnim zajednicama*. Naučno-stručni i informativni časopis Edukator. Travnik: Fakultet informacijskih tehnologija, (39-44).
9. Murray, J. (2005): *Policing Terrorism: a therat to community policing or just a shift in priorities?*, Police Practice and Research: An International Journal, tom 6. br. 4.
10. Savezna policija Belgije, *Community Policing Preventing Radicalisation and Terrorism (CoPPRa)*, Manual for Trainers, Brisel, Belgija, 2009.
11. Simonović, B., (2006): *Rad policije u zajednici*. Visoka škola unutrašnjih poslova, Banja Luka.
12. Spalek, B. (ed.), (2012): *Counter-Terrorism: Community-Based Approaches to Preventing Terrorism Crime*, Basingstouk.
13. *Sprečavanje terorizma i borba protiv nasilnog ekstremizma i radikalizacije koja vodi ka terorizmu: Pristup putem RPZ*, OEBS, 2014.
14. Talbot, S., Chanda, N. - editors, (2002): *The Age of Terror: America and the World after September 11*.

15. <https://www.blic.rs/vesti/hronika/avaz- napadacu- iz-zvornika-pripadnici-policije-1992-ubili-oca-i-jos-750-bosnjaka/6mvgbz8> , pristupljeno 28. 4. 2018. god.

16. <https://www.blic.rs/vesti/hronika/majka-napadaca-iz-zvornika-on-je-bio zaveden/6f2pwxp> , pristupljeno 28. 4. 2018. god.

COMBATING TERRORISM ON LOCAL COMMUNITY LEVEL

Petar Djukic

Faculty of Security science

University of Banja Luka

e-mail: petar.djukic96@yahoo.com

Abstract: Local communities take important place in contemporary concepts of security. Even though it's common in security discourse, we should not neglect importance that local police and other subjects have on local community level in a fight against terrorism as a worldwide security problem. The goal of this work is identification of some important aspects of combating terrorism on local community level, in correlation with police work in security sector (classical police work) and community policing concept that is applied in developed western countries. Special accent will be put on some problems which concerns Bosnia and Herzegovina, country of specific constitutional arrangement and police system on one side, and a country that is seriously confronted with the problems of Islamic radicalism and terrorism on the other side.

Key words: local community, security, terrorism, security sector, community policing